

PROFESSIONAL TA'LIM MUASSALARIDA ANIQ FANLARNI
O'QITILISHINING O'ZIGA XOS JIHATLARI

Saydaliyeva Umidaxon Momirovna

Marg'ilon shahar 2-son kasb-hunar maktabi o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada professional ta'lim muassalarida aniq fanlarni o'qitilishining dolzarb masalalarga to'xtalib o'tilgan. Shuningdek sohada amalga oshirilayotgan isloxotlar va huquqiy hujjatlar mazmuniga e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: aniq fanlar, professional ta'lim, malaka oshirish, algebra, sonlar nazariyasi, iqtisodiyot, huquqiy xujjatlar

Mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga muvofiq uzluksiz ta'lim tizimini takomillashtirish va yuqori malakali kadrlar tayyorlash, ta'lim xizmatlarining ochiqligi va sifati masalalariga davlat tomonidan alohida e'tibor qaratilmoqda. Shu maqsadda O'zbekiston Respublikasi qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari, Vazirlar Mahkamasi tomonidan professional ta'limi tizimiga doir qabul qilingan qator qarorlarning amalga oshirilishini ta'minlashda mazkur ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatayotgan rahbar hamda pedagog kadrlarining professional ta'limi sohasida davlat siyosati va uni modernizatsiyalashga doir huquqiy asoslarini chuqurroq bilishlari muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentabrda tasdiqlangan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli, 2019 yil 6 sentabrdagi "Professional ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5812-sonli va 2020-yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6108-son va 2020 yil 29 oktabrdagi "Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-sonli Farmonlari, 2020 yil 27 fevraldagi "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4623-son, 2020-yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6108-son Farmoni va "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-4884-son Qarori hamda O'zbekiston

Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 26-fevraldagi “Professistraonal ta’lim muassasalarining boshqaruv hamda pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 106-son qarori, 2020 yil 15 maydagi “O‘zbekiston Respublikasida Kasbiy malakalar, bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish milliy tizimi faoliyatini tashkil etish choralari to‘g‘risida”gi 287-son, 2020 yil 7 avgustdagi “O‘zbekiston Respublikasida uzluksiz boshlang‘ich, o‘rta va o‘rta maxsus professional ta’lim tizimini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 466-son qarorlarida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo‘lib, u professional ta’lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg‘or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o‘zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko‘nikmalarini takomillashtirishni zamoni talab etmoqda.

Prezidentimizning 2019 yil 6 sentabrda **“Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”**gi Farmoni qabul qilindi.

Mazkur Farmon O‘zbekiston tarixida yangi professional ta’lim tizimini tashkil etishga asos bo‘lgan bo‘lsa, 2020 yil 24 yanvarda davlatimiz rahbari o‘z Murojaatnomasida **“Joriy o‘quv yilidan boshlab, mutlaqo yangi professional ta’lim tizimi yo‘lga qo‘yilib, kasb-hunar maktablari, kollejlari va texnikumlar tashkil etiladi”** deb mazkur tizimning ahamiyatini yana bir bor alohida ta’kidladi.

Iqtisodiy siyosiy sohalaridagi barcha islohotlarimiz pirovard maqsadi yurtimizda yashayotgan barcha fuqorolar uchun munosib hayot sharoitlarini tashkil qilib berishdan iboratdir. Aynan shuning uchun ham maonaviy jihatdan mukammal rivojlangan insonni tarbiyalash, taolim va maorifni yuksaltirish, milliy uyg‘onish g‘oyasini chiqaradigan yangi avlodni voyaga yetkazish davlatimizning eng muhim vazifasilaridan biri bo‘lib qoladi.

O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligiga erishib, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishning o‘ziga xos yo‘lini tanlashi kadrlar tayyorlash tuzilmasi va mazmunini qayta tashkil etishni zarur qilib qo‘ydi va qator chora tadbirlar ko‘rishni, ya’ni taolim to‘g‘risidagi qonunni joriy etishni, yangi o‘quv rejalari, dasturlari, darsliklarini joriy etishni taqozo etadi.

Algebra va sonlar nazariyasi kursi bo‘yicha talabalarning amaliy mashg‘ulotlari va mustaqil ishlarini tashkil qilish sohasida, ayniqsa, o‘zbek tilidagi qo‘llanmalar yo‘q desa bo‘ladi. Bu hol quyi kurs talabalari uchun ko‘p qiyinchiliklarni tug‘dirmokda. Shuning uchun ham qo‘llanmaning yozilishi maqsadga muvofiqdir.

Mustakil amaliy mashg‘ulotlar paytida nazariyalar va ayrim tushunchalar bo‘yicha har turli qo‘llanmalarga murojaat qilishdan o‘quvchilarni holi qilish maqsadida zarur bo‘lgan asosiy tushunchalarni (isbotsiz) berishni lozim topdik. Bu asosiy tushunchalarni berishda, umuman qo‘llanmada, kursni o‘qitish buyicha universitetning dasturidagi ketma-ketlikni saqlashga xarakat qilindi, lekin ilmiylikni saqlash va tushunchalarni bayon etishni osonlashtirish maqsadida baosan aytilgan bu prinsipdan chetlashga ham to‘g‘ri keldi.

Har bir paragrafga tegishli bir nechta misol va masalalar yechimlari bilan so‘ngra, mustaqil yechishga mo‘ljallangan qator misol va masalalar berilib, qo‘llanmaning oxirida ularning javoblari berildi.

Mustaqil yechishga mo‘ljallangan misol va masalalarni tanlashda mumkin qadar umumtaolim maktablaridagi materiallarga yaqinlash- tirishga harakat qilindi.

Universitet talabalaridan tashqari qo‘llanmadan pedinstitut, o‘rta maxsus o‘quv yurtlarining talabalari va umumtaolim maktablarining yuqori sinf o‘quvchilari ham foydalanishlari mumkin.

Shu nuqtai nazardan mavzularni professional ta‘lim muassalari o‘quvchilari uchun aniq, tushunarli qilib sodda usulda dars mashg‘ulotlarni tashkprofessional etish maqsadga muvofiq.

Bunda mavzuni tushuntirishda aniq misollar, topshiriqlar, xayotga tadbiq etilishi, masalalar, turli rasm, chizma, rolik va boshqa vositalardan samarali foydalanib tashkil etish foydaliekanligi aniqlangan.